XXIII. évfolyam. 187. szám Szombat 1891. szeptember 26.

Előfizetési árak:
Helyben, vagy postán küldve:

Egy évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utcza, 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethetni helyben:
Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utcza 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponkint, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési dij:
Négy hasábos petit sorért 5 kr
Nagyobb terjedelmü s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdij minden külön beiktatásért 30 kr.
Hirdetést vagy reclámot magában foglaló ujdonság sora 50 kr
Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.
Hirdetések fölvétetnek Szinay Gyulánál és a szerkesztőségben
Kéziratok vissza nem adatnak.

A közel jövő zenéje.

Figyelemreméltó mindenesetre, hogy közel, a mindössze nehány hónapig tartó ülésszak megnyiltához sem jelentkeznek szólásra a kormánypárti kerületek képviselői, hogy elmondják választóiknak, mit tettek négy esztendő alatt és mivel szándékoznak befejezni ötéves müködésüket, melyre a megbizó levél átvételekor oly nagy igéretekkel vállalkoztak.

Sajátságos, hogy a mióta Szapáry Gyula gróf lett a miniszterelnök, az ő Tisza Kálmántól átöröklött hivei általában kerülik a választóikat és kerülik a nyilvános szólást a parlamentben és odahaza egyaránt. Kétségtelenül az az oka ennek, hogy a megfejelt kormányzatról olyan véleményük van, melyet nem mernek elmondani, legföljebb csak bizalmas körben, jó barátok között.

Főleg ez a magyarázata annak, hogy a szabadelvü párt emberei kitérnek a beszámolás elől és kibujnak a felelősség alól, melyet a szavazataival döntő pártnak mégis csak viselnie kellene a törvényhozó testületben és a közvélemény itélőszéke előtt. Egyszerüen félrevonulnak a térről a többséghez tartozó képviselők és szomoru példát adnak arról, mikép lehet kormányozni az országot egy haddal, mely csak szavazáskor áll elő, amennyiben tudnillik mozgósitják, vagy kirendelik őrségi szolgálatra.

Az ellenzéknek, hazafias törekvései érdekéből, nagy oka van örülni rajta, hogy annyira el van esve a kormánypárt, mert hiszen a választó közönség végre mégis levonja majd annak a tény-nek konzekvencziáit, hogy a szabadelvüpártnak semmi befolyása sincsen az ügyek vezetésére és hogy még a jelenlegi, nagyon gyönge miniszterelnök is képtelennél-képtelenebb meglepetésekben részesiti a többséget, melytől »hagyományos« engedelmességet vár és követel csak ugy, mint Tisza Kálmán.

Összenéznek, összedugják a fejüket itt-ott, az egyik miniszterelnökről a másikra átruházott szavazó-gépek, de mindeddig nem merték nyiltan elhagyni zászlójukat, amelynek szine feltünően kezd hasonlitani a feketesárgára. Hanem ami késik, nem mulik. Az első ötéves országgyülés nyomoruságos befejezése ujabb deficzittel, arra fogja inditani a ma még látszólag hüséges párthiveket, hogy csoportosan fölmondják az összetartozást azzal a kormánynyal és azzal a párttal, melyek ujabb meg ujabb veszedelmek felé vezetik az országot.

Bizonyára lesz alkalmunk följegyezni bőven azokat az eseteket, hogy akikről, mint szabadelvü pártiakról vezet könyvet a Podmaniczky-féle végrehajtó bizottság, a száz szomoru csalódással záródó ötéves cziklus után ugy lépnek a választók elé, mint leleplezők, akik egy szerencsétlen kormányzás tévedéseiről, büneiről fognak beszámolni, persze fölloldozást kérve a maguk személyére.

Kiszámithatlan, hogy mily arányokat ölt ezen az alapon a Szapáry-hadseregének dezertálása mindazok részéről, akiknek csak támogatást nyujt a szabadelvü központ, de nem ad választási költséget. Mert akik — hogy ugy mondjuk — közköltségen jutnak mandátumokhoz, azokra nézve a kérdés nagyon egyszerü. Azok nem tehetik maguknak azt a szemrehányást, hogy egy erkölcstelen kormányzatot támogatnak, mint éppen megforditva: ez támogatja őket a hivatalos hatalom minden erejével és a nem hivatalos választási kontók kiegyenlitésével.

Szerencsére az igy, kétszeres erővel támogatott hazafiak nem képezik s nem is képezhetik többségét a többségnek, mert utoljára a rendelkezési alap hordójának is van ám feneke. Ugy áll tehát a dolog, hogy a Szapáry gróf lépésről-lépésre tapintatlanabb kormányzása most, az uj választások előtt nem megvetendő erőssége lesz a lelkes, küzdelemre készülő ellenzéknek, melyet a polgárság bizalma támogat. És bizony hiába erőlködnek a félhivatalosak fehérre mosni a Szapáry szerecsent, hiába hivatkoznak még a választások »jövő zenéjére« is, melyből dicsőitő hymnusokat szőnek. Minden jel azzal biztat, hogy ez a jövő zene, a választási nóta nekik lesz szomoru.

Még sem lesz deficzit. A »Nemzet« a következő félhivatalos kommunikét közli:

»A legutóbb tartott közös miniszteri értekezletek alkalmával több oldalról felmerült hiresztelésekkel szemben illetékes helyről meritett informáczióink alapján kijelenthetjük, hogy nem felel meg a valóságnak, mintha a közös hadszükségletnek imént történt előirányzata folytán az 1891-re szóló állami költségvetés hiánynyal fogna zárulni. Az állami költségve-

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

TEMETŐBEN.

I.

Utlan járok-kelek s lábam
Temetőbe téved:
Ide hozott akaratlan
Bús zokogó ének.

Ki az, a kit ott temetnek?
Bárki — ő már boldog,
Visszaesdő arczotokkal
Rá miért omoltok?

Mért hivjátok nyugodalma
Szép honából vissza?
Szeretet-e az, mi szátok'
Hivó szóra nyitja?

Hiszen élte szenvedés volt:
Mert mi más az élet?
Boldogsága ifjuságunk
Multán semmivé lett...

... Szenvedő szív megváltója,
Halál örök álma!
Ah! ha itt most himes szárnyad
Szemeimre szállna!...

II.

Sorra járom a fejfákat,
Ezt is, azt is elolvasom;
S mikor egyet oda hagyok
Nem tudom már, mi volt azon.

Pedig csak a név más rajtok,
Mindeniken egy nóta van:
Itt a boldogság, — a földön
Ki, a ki nem boldogtalan?

III.

Mindent itt hagyunk a földön,
Sirunkba csak te jöszsz velünk,
Te boldog föltámadásnak
Reménysége: szemfödelünk!

És nekem még te sem kellesz,
Reménytelen aludjam ott...
Hiszen nekem ez az élet
Remélni valót sem hagyott.

IV.

Ha majd lecsókolod pilláim'
Örök békének angyala,
S ellebben ajkamról a szó is,
A mely utolsó hang vala:
Állj ott ágyamnál I r g a l o m, majd
Te mondd ki rája á m e n e d;
Hisz az utolsó szó, lehelet
Nem más lesz, lány! a te neved.

Itt hagyom azt is a világon,
Ne jöjjön sirba én velem,
Nekem ott lenn nem lenne az más,
Mint ott is kinzó gyötrelem.
S az Irgalomnak ámenére
Szükséged lesz nagyon, nagyon...
Hiszen hozzám oly irgalmatlan
Valál kitiltó angyalom!

(Diószeg.)

Tóth József.

Fegyverek között.

— A szabadságharczi kiállitásról. —

Erdélyi Gyulától.

Nem először vagyok a szabadságharcz emlékeinek kiállitásán. Mint a hivőt a templom, ugy hivogat engem ide a honszeretet varázsa.

Nem a kiváncsiság csábit engem ide, hogy csak lássak, hanem a zarándok ellenállhatatlan vágya, hogy ihlettel töltse meg lelkét.

tésben az egyensulyt továbbra is megóvják. Ezt az eredményt azonban nem a többi állami szükséglet mesterséges és erőszakos leszállitása által érte el a kormány, mert ezeket az egyéb szükségleteket már előzetesen, a f. hó 7-én és 8-án tartott miniszteri tanácskozások alkalmával megállapitották, a hadügyi tárcza szükségletének tárgyalása pedig csak aztán került sorra a nélkül, hogy ennek folyamányaképpen a többi tárcza szükségletének megállapitásán változtatás történt volna s igy a hadügyi szükséglet emelkedése daczára az államháztartás egyensulya változatlanul meg lesz óvható, még pedig a nélkül, hogy ez a kulturális és gazdasági szükségletek rovására történnék. Szintugy nem teszik a hadügyi költségek képtelenné a kormányt arra, hogy igéreteit, a melyek beváltása a szükséglet emelkedésével jár, ne teljesithesse. Igy a többi közt a tisztviselői illetményeknek nem csekély többszükségletet eredményező szabályozása az 1892-iki állami költségvetésben megoldásra fog kerülni. Igaz ugyan tehát, hogy a kormány, a mint a maga részéről a gazdasági és kulturális szükségletek kielégitésére törekszik, ép ugy, a hadügyi kormánynak az emlitettekkel egyenértékü szükség korlátain belül való kielégitéséről is gondoskodik: de a mig egyrészt nem lehet azt mondani, hogy a hadügyi szükségletek aránytalan progresszióban növekednek — mert a növekedés az eddigi természetes emelkedést nem mulja felül, — ugy másrészt nem felel meg a valóságnak az az állitás, hogy a hadügyi költségek nagysága befolyással birhatna az államháztartás egyensulyára, avagy, hogy a többi igény kielégitését hátráltatná.«

Közöljük ezt most minden megjegyzés nélkül, nem sokára nyilvánosságra kerül a költségvetés, akkor majd beszélhetünk.

BELFÖLD.

A tisztviselők fizetésének javitására vonatkozó törvényjavaslatot Wekerle Sándor pénzügyminiszter a M. É. jelentése szerint nyomban a költségvetés után, illetőleg még a jövő hó folyamán fogja a képviselőház elő terjeszteni. A törvényjavaslat első sorban a hivatalnokok rangosztályait fogja szabályozni, hogy véget vessen annak a helyzetnek, mely előállott az által, hogy egy és ugyanazon rangosztályhoz tartozó tisztviselők különböző javadalmazásban részesültek. Mintegy 16.000 tisztviselőről van szó, kik közül több mint 3000 a legalsóbb rangosztályhoz tartozik. A rangosztályok szabályozása egyuttal a helyesebb és könnyebb előléptetést is lehetővé fogja tenni. Fősuly a lakpénzek emelésére fog forditatni, a mennyiben a fővárosban lakó tisztviselők lakbére 100%-kal, a nagyobb városokban tartózkodóké 60—70%-kal, a többi vidéki hivatalnokok lakpénze 40—50%-al fog emeltetni. Hogy a tisztviselők javadalmazásuk ez emelésében már a jövő 1892. évtől kezdve tényleg részesithetők legyenek, a pénzügyminiszter, mint az idézett forrás jelenti, a költségvetésbe nagyobb átalányösszeget vett fel a költségtöbblet fedezésére.

A néptanitók sorsa. A »M. É.« jelenti: A közoktatási miniszteriumban jelenleg a népiskolai tanitók javadalmazásának szabályozására vonatkozólag törvényjavaslat készül, mely már legközelebb a minisztertanács elé kerülhet. A kormány e kérdésnél egyébként a nemzetiségi politikára is tekintettel volt, a menyiben a törvényjavaslat kimondja, hogy oly községekben, melyek a néptanitóknak a törvényben megállapitandó minimumot fizetni nem képesek, az államnak kell a hiányzó összeget fédeznie, mi által a közoktatásügyi kormányzatnak a döntő befolyás ez iskolákra biztosittatik.

KÜLFÖLD.

A chilei kormány elismerése. Az európai államok közül eddig Németország, Francziaország, Olaszország, Svéd- és Norvégország ismerték el a chilei kongresszista kormányt. Anglia még nem ismerte el.

Veszélyes helyzet Khinában. A »New-York Herald« Shanghaiból érkezett jelentése szerint a helyzet mindinkább rosszra fordul. Ycsangban a zavargások növekednek. Yang-Tse völgyben mindenütt zendülés van. Beszélik, hogy Wutsang, Hankow és Csunking lázadásra készülnek. A tények ilyetén állása mellett a külföldiek közt nagy az izgatottság. A külföldi hadihajók Shanghaiban vannak összpontositva, mely szintén veszélyben forog. Három hadihajó Wutsangba indult. Lemaire franczia követ Pekingbe utazott.

Miről álmodnak a szocziálisták? Marx 40 év előtt megjósolta, hogy a »nyárspolgári« társadalom 15, 20, 50 év alatt összeroskad. Előbb jön ellenforradalom az 1848-ban győztes demokráczia ellen, azután utóbbi uj rebelliója, mire fellázad a munkásosztály is, és végül általános élet-halálharcz lesz — Oroszország ellen. Egy ujabbkori szocziálistavezér pedig azt jósolja, hogy nehány hónap mulva Németországban is oly éhinség lesz, mint Oroszországban. Ez biztositja a békét tavaszig. Oroszországban a földmivelési válságot ipari krizis fogja követni. Ez a forradalmi elemeket támogatni fogja Sándor czár detonizálásában. Németországban időközben a védvámos többség megsemmisittetik és végre »a mi pártunk jut a hatalom birtokába 1893-ben« Igy álmodnak világtörténelmet a szocziálista vezérek.

Egyházkerületi közgyülés.

— Második nap. —

Debreczen, szeptember 25.

A mai, pénteki közgyülés, a tegnapi közgyülés jegyzőkönyvének felolvasásával vette kezdetét, mely minden megjegyzés nélkül tudomásul vétetett.

Olvastatik a lelkész-képességi vizsgákról szóló jelentés — a vizsgát tett tiszteletes atyafiak jelenlétében. Második lelkészképességi vizsgát tettek, s mindannyian képesittettek: Balogh József, Báthori Gábor, Széchy Miklós, Gulyás János, Némethi János, Szatmári István, Szakács István, Kocsi Péter, Ferenczy Gyula, Csighy István, Ethey Ferencz, Mészáros Lajos, Jakab János, Csutoros Elek, Nagy Lajos, s Kazay Gyula. Első lelkészképességi vizsgát tettek: Gulya György, Kovács Ferencz, Csánky Benő, Bartók Jenő és Szabó Imre. Az első lelkészképességi vizsga felett nagy megelégedését nyilvánitja a vizsgáló bizottság.

A vizsgát tett ifjakhoz elnöklő Kiss Áron esperes intézett buzditó szavakat.

*

Következik a zsinati törvényjavaslat folytatólagos tárgyalása.

A javaslat első 8 szakasza minden megjegyzés nélkül tudomásul vétetik. A 9-ik §-nál, mely az erdélyi egyházkerületről szól, Kiss Albert felszólal, s kifejti, hogy az unió daczára az erdélyi egyházkerület külön állólag szervezkedik, külön közigazgatási rendszert, s külön statutumokat alkot magának. Ha kimondatott az unió: lépjünk egy rendszer alapjára. Gróf Dégenfeld József szükségtelennek tartja a szakasz módositását, mert abban ki van mondva, hogy az öt egyházkerületet egyetemesen érdeklő ügyekben a zsinat az erdélyi egyházkerületre nézve is törvényhozó testület. Tisza Kálmán nem tartaná helyesnek, ha a történelmi fejlődés ignorálásával erőszakosan egyformásitanánk. Nézete szerint nagyon hibás dolog lenne az egyházak közt létrejött egyezséget megbontani. Az alig létrejött egyezséget ne bontsuk meg ellenségeink örömére. Erdélyben felekezeti és nemzetiségi téren az utóbbi évek alatt annyi történt, a mennyi régebben 100 év alatt se történt. — A szakasz változatlanul elfogadtatik.

A 16-ik §. — a heves-nagy-kunsági egyházmegye észrevételével, mely a cselédek egyházi adójára vonatkozik — Győry Lajos

---

Legszivesebben vagyok a fegyverek között, hallom zörejöket, hallom csattogásukat, megelevenedik előttem a multnak képe. A hősök ezrei kilépnek halálos álmok nyoszolyájából, a sirból s megkezdik ujra az ellentverő duló csatákat.

Vácz, Isaszegh, Nagy-Sarló és a branyiszkói ütközet magasztos jelenetei váltakoznak előttem a teremben s elnézem azt a messze vidékről jött agg embert, ki nem akart addig meghalni, hogy még egyszer ne lássa a győzedelmes zászlókat s a harcznyerő fegyvereket. Még egyszer elandalog a felett, hogy magyar dicsőség mi voltál?

Kezén vezeti unokáját s a zászlókat és fegyvereket, régi hiv társait, bemutatja a serdülőnek s a jelent a multtal hasonlitja össze, arra a meggyőződésre jut, hogy gyáva népnek nincs hazája.

Városoknak kellene szerinte nagy csapafokban felkerekedni, hogy lássák a szent emlékeket, mert bünt követ az el, ki a kegyelet csarnokába el nem jön. Napról-napra szines virágokkal kellene a honleányoknak koszoruzni a fenséges ereklyéket. A ki magyar, az nem maradhat el erről a kiállitásról; ha elmarad, lelkiismerete örökké vádolni fogja. Az igaz, hogy a bécsi arsenálban több fegyver van, nagyobb tömegben vannak képviselve az emberirtás eszközei, de ez legfölebb csak megdöbbentő, mig ez a hely a fegyverek terme megható . . .

Itt látni a földmives leghivebb társát, a melylyel a buza rendjét vágja, vagy a rétet kaszálja — kiegyenesitve, mintha égre kiáltana a népek Istenéhez, hogy áldja meg az igazságos ügyet.

A hosszu nyélre illesztett, kiegyenesitett, mintegy 40 darab kasza közül öt érdekesebb példány a Tápió mentéről került ide. Ugy vannak abban az állapotban, mint azt a nagy napokban már a szolnoki csatában is használta a szabadságért lelkesülő magyar nép, mely minden időben, minden eszközzel küzdött a zsarnokság ellen.

Megható e fegyvercsoport, melyek felett a szabadságharczbeli zászlók lengenek, s ellentétül oda vannak állitva a tökéletesebb fegyvernemek, a mit a dicső napokban használt a magyar.

Osztrák és orosz tábornoki és főtiszti kardok mellett ott van a magyar vitézek pengéje, lőfegyvere . . . . De hol van a régi lelkesedés, a mit az anyagban terjedő kor ma már meg sem ért s nyugodtan viseli békóit. A jól szerkesztett katalogus, a müizlésre való és fáradságos tanulmányon alapuló rendezés és összeállitás dicséretére válnak Hentaller Lajos és Farnek Bélának, a mit a kiállitás látogatói elragadva ismernek el, s a sajtó minduntalan kifejezi azt, hogy milyen hálára kötelezték le a nemzetet.

Honvéd csákó, honvéd attila milyen nemesen egyszerü, nem parádéra készült ez, hanem komoly harczra, egy önérzetes nemzet harczára.

Diadalra honvédek,
Győzelemre huszárok!

Hallom a fegyverzaj elnémultával az elkeseredés jajszavát, látom, hogy temetnek egy nemzeti nagy létet s hogy dugják el féltékenyen a fegyvereket, melyeket látva, ma büszkén dobog a szivem.

Látom zászlódat édes nemzetem, hallom a költő szavát: »Előre!«

Nem magyar az, ki ebbe a templomba imádkozni el nem jön, ki ha teheti, minél gyakrabban nem éli át a dicső napokat.

Nem lehet jó anya az a honleány, ki nem jön ide lelkesedni. Vétkezik az az apa, ki fiát el nem hozza.

Ha rajtam állana, bucsujárásokat vezetnék ide, de azt hiszem ez felesleges, mindenki hosszu időt töltend a fegyverek között s áldozik a szabadság emlékének.

S ez honfi bánatról, összetört, eltemetett reményekről beszül . . . . és mennyit annak a kettős bilincsnek vérfagyasztó csörgése, melylyel Gyulai Gaál Miklós volt megvasalva. Az

Tisza Kálmán, Lengyel Imre, Uray Imre és Szeremley József felszólalása után elfogadtatik.

A presbyterek számát (23. §.) a beregi egyházmegye a legkisebb egyházban is 6-ban óhajtja megállapitani. Elfogadtatik.

A 35-ik §-hoz többb egyházmegye azon pótlást kéri, hogy nagy népességü egyházközség is alkothasson egy külön egyházmegyét. Szeremley József ezt törvényben kimondani feleslegesnek tartja, mert a nagy egyházaknak módjukban áll önálló egyházmegyékké alakulni. Tisza Kálmán hasonló nézetben van, mert ha a nagy egyházközség több presbyteriumot alkot, meg van a lehetőség a külön egyházmegye alakitására.

Kiss Albert elfogadja a Tisza Kálmán magyarázatát, de ezt a törvény szövegéből kiolvasni nem lehet. A debreczeni egyháznak azon törekvése is, hogy önálló egyházmegyévé alakuljon, beleütközött e törvénybe. Ha a szöveg igy marad, örökös perlekedés lesz belőle. Ajánlja a módositás elfogadását, — ellenben gf. Degenfeld József az eredeti szöveg fentartását kéri. Az eredeti szöveg — 32 szavazattal 23 ellenében — elfogadtatik.

Több egyházmegye azt inditványozza, hogy az egyházkerületi képviselőket ne az egyházmegyei közgyülések, hanem a presbyteriumok válasszák. Gróf Degenfeld József az eredeti szöveg elfogadását ajánlja, — Szarka Boldizsár pedig azt hangsulyozza, hogy adassék vissza a régi jog a presbyteriumoknak. Pártolja az inditványt. 33 szavazattal 24 ellenében az eredeti szöveg elfogadtatik.

A 48-ik szakaszba beszuratik, hogy a tiszántuli egyházkerületi közgyülésnek a debreczeni egyház főgondnoka is szavazattal biró tagja. (A gyakorlatban eddig is igy volt. — Szerk.)

A 185-ik §. azon módositással fogadtatik el, hogy a minősitő évek az első lelkészképességi vizsgától számittassanak.

A 192-ik §. c., pontja a következő módositáson ment keresztül: megüresedik a lelkészi állomás a nyugalomba lépés, vagy az egyházi hatóság által ezen törvény 346. §-a szerinti nyugalomba-helyezés esetében.

A javaslat legtöbb pontja minden változtatás nélkül elfogadtatott s az egyházmegyék által benyujtott módositások legnagyobb része elejtetett. A tárgyalás higgadtan folyt mindvégig, csak a közgyülés vége felé volt élesebb összeszólalkozás Kiss Albert és dr. Tisza István közt, a miről lapunk más helyén szólunk.

Közgyülés vége d. u. 2 órakor.

Harmadik nap.

Debreczen, szept. 26.

A tegnapi közgyülés jegyzőkönyvének hitelesitése után az elnökség jelenti, hogy Dr. Öreg János akadémiai és Kulcsár Endre gimnáziumi tanárok holnap d. e. 11 órakor tartják székfoglaló értekezéseiket a főiskolai oratóriumban, melyre az egyházkerület tagjai meghivatnak.

Olvastatnak a zsinati javaslatra beérkezett tanárkari vélemények, melyek közül egy nehányat elfogadtak.

Olvastatik a f. szabolcsi egyházmegyének a 6-dik egyházkerület felállitására vonatkozó inditványa. Az egyházmegye helyesli az eszmét s csatlakozásra hivja föl az érdekelt egyházmegyéket. Az egyházmegye inditványában hivatkozik arra, hogy a tiszántuli egyházkerület területe tulnagy, mi megnehezíti a jó kormányzást. Az egyházkerület máris kezd eltérni a hagyományos presbyteri rendszertől s czentralizáló törekvések mutatkoznak benne. Igy például a konventi képviselők választásának jogát elvették az egyes egyházaktól. A felállitandó 6-ik egyházkerület területére nézve a 3-ik, népességre nézve pedig a 4-ik egyházkerület lenne. — Hasonló előterjesztést nyujtott be a máramaros-ugocsai egyházmegye is s kéri ezen ügynek a zsinatra való fölterjesztését.

Gf. Dégenfeld József azon nézetben van, hogy az egyházkerületi közgyülés már most hozzon érdemleges határozatot, mert a zsinat csak az egyházkerület meghallgatásával intézkedhetik, ellenben Széll Kálmán azon nézetben van, hogy ezen ügyet most nem lehet érdemlegesen tárgyalni, hanem halasszák el a jövő közgyülésre. Dr. Tisza István szintén az elhalasztás mellett nyilatkozik, mert miután 6 egyházmegyéről van szó, a többi egyházmegyék véleménye is bevárandó.

Lukács Ödön kéri a közgyülést, hogy az inditványt terjessze fel a zsinathoz. Ezt annál inkább meg lehet tenni, mert a 6-ik egyházkerület eszméjét a szatmári egyházmegye is elfogadta, habár véleményét nem is küldte be. Ármós Bálint a jövő közgyülésre való elhalasztás mellett nyilatkozik.

Kiss Albert azon nézetben van, hogy az inditvány adassék ki egy küldöttségnek. Szükséges, hogy a többi egyházmegyék is meghallgattassanak. E nagy fontosságu kérdést a küldöttség békés uton igyekezzék megoldani s ha ez nem sikerülne, csak akkor döntsenek benne szavazással. A közgyülés aztán tegyen a jövő közgyülésre az ügyről jelentést.

Balogh Ferencz szükségesnek tartja azt is, hogy az érdekelt egyházmegyék körvonalozzák a 6-ik egyházkerület képét s fejtsék ki fentartásának módját s lehetőségét.

Lukács Ödön csatlakozik a Kiss Albert és Balogh Ferencz felszólalásához. Ezzel az ügy kiadatott egy küldöttségnek, melyhez az érdekelt egyházmegyék véleményeiket be fogják terjeszteni.

A zsinati megbizó levelek kiállitásával Révész Bálint, Szücs István és Tóth Sámuel bizatnak meg.

*

Tárgyaltatnak a közalapi segélykérvények. 232 folyamodó kér 85,728 frt segélyt; megszavaztatik 193 folyamodónak 16,900 forint segély.

Soron kivül vétetnek elő az iskolai s debreczeni főiskolai ügyek.

Váradi Gábor szigeti lyceumi gondnok s Keszi Hajdu Lajos kisujszállasi gymn. tanár lemondása tudomásul vétetik. Utóbbinak érdemei jegyzőkönyvileg megörökittetnek.

A Szártóri-alapitványra Vásárhelyi Imre és Hajász Pál vétetnek föl, — előbbi 500, utóbbi 100 frtot kap az alapitványból.

Olvastatik a tanárválasztásról vezetett jegyzőkönyv. Dr. Öreg János akadémiai tanárrá választatván, helyére Kulcsár E. csurgói tanár, rajztanárrá pedig ifj. Bosznay István választatott meg. Utóbbi ideiglenesen 1 évre. Tudomásul vétetik.

Örvényi Vilmos tornatanár lemondván, részére 600 frt — végkielégités gyanánt — megszavaztatik. A tornatanári állásra 4 pályázó jelentkezett: Köpeczi Bócz József, Halácsy Antal munkácsi tornatanár, Tóth Mihály és Schmied György. A tanári kar azt véleményezi, hogy a pályázók egyike sem felel meg a pályázatban kiirt kellékeknek, azért uj pályázat kiirását ajánlja. Ideiglenesen Tóth M. végzett hittanhallgató s előtornász bizatik meg a tornászat tanitásával, egy felügyelő tanár vezetése alatt.

Csiky Lajos, a gyakorlati theologia tanára, kérvényt intézett az egyházkerülethez, melyben előadja, hogy tanári meghivója szerint az ő kötelességét képezi az elhunyt főiskolai tanulók eltemetése, — mégis megtörtént, hogy egy elhunyt joghallgatót egyik debreczeni lelkész temetett el, a nélkül, hogy az ő beleegyezését előre kikérték volna. E miatti fölszólalására azt nyerte válaszul, hogy az emlitett joghallgatót mint debreczeni egyháztagot temette el az illető lelkész. Kéri tehát a surlódások elkerülése végett az ő jogkörének szabatosabb körülirását.

Élénk eszmecsere után, melyben résztvettek Könyves Tóth Kálmán, György Endre, Csiky Lajos, Tisza István és Kiss Albert, a közgyülés ugy döntött, hogy a gyakorlati theológia tanára csupán a vidéki születésü tanulók eltemetésére köteles.

*

A közgyülés ma d. u. valószinüleg véget ér, mivel a tárgysorozat zömén ma d. e. már átmentek s délutánra jobbára csak felebbezett ügyek maradtak.

Ujdonságok.

* **A magyar köztársasági pártról** érdekes dolgokat beszélt a szabadságharczi emlékeknek kiállitásában Irányi Dániel, az országgyülési függetlenségi és 48- párt nagyérdemü elnöke. A kiállitás okmánytárában a legbecsesebb dolgok közé tartozik »a radikálpárt programmja« czimü eredeti kézirat 1849. apr. 5-iki kelettel s 122 képviselő aláirásával. E programm a következő három pontból áll:

1. Egy és osztatlan Magyarország teljes, önállással és függetlenséggel.

2. Magyarországnak demokrata köztársasággá alakitása.

3. E magas czélok elérése végett elvetvén minden félrendszabályt, határozott, bátor politikának követése.

E programm aláirói közül még életben vannak: Irányi Dániel, Horváth Boldizsár képviselők, Osztrovszky József és Tóth Lőrincz kuriai tanácselnökök. Irányi nagy érdeklődéssel nézte meg azt a becses történelmi okmányt, arra azonban, hogy kinek irása a programm pontozat, nem emlékszik vissza. Martincsek Miklós trencsénymegyei képv. aláirásának olvasásakor elbeszélte Irányi, hogy a mikor Debreczenben a képviselők-klubjában Kazinczy Gábor azzal igyekezett kapaczitálni a republikámusokat, hogy a köztársasági kormányforma soholsem állandó s még a leghoszszab ideig fennállt köztársaság a római sem ért meg ezer esztendőt: Martincsek az ő tótos kiejtésével azt felelte a képviselők nagy derültsége között Kazinczy Gábornak: »Beérem én azzal, — ha a magyar köztársaság nem éri meg épen egészen az 1000 esztendőt.« Elbeszélte Irány

---

ilyet nemcsak látni, de érezni is lehet itt, még pedig olyat, mit szavakkal ki nem fejezhetünk.

A nemzeten áll, hogy megmutassa képességét arra, vajjon megérdemli-e a kiállitóknak azt az áldozatkészségét, hogy a szabadságharczi kiállitás állandó legyen.

Gondolatok.

A kakas, ha nem is kukorit, eljő a hajnal.

*

Fösvény kivánsága: aranyos szegénység.

*

Csak korpád legyen, könnyü rá ebet kapni.

*

— Az asszony érzelmei fölötte állnak a logikának. A hüség nem bizonyitja szerelmét, a szerelem nem kezeskedik a hüségért.

*

— Az asszony az éveket, melyektől magát megfosztja, nagylelküen odaajándékozza barátnőinek.

*

— A nők közt is vannak barátai a radikális reformoknak; de csak ha már férjhez mentek.

hogy a radikális párt megbizásából Ujházy László, Kállay Ödön és ő mentek el Kossuthhoz, tudatni vele köztársasági álláspontjukat. Kossuth válasza az volt, hogy ő sem szerelmes ugyan a monarczhiába s ha megteszik az inditványt, ő nem fogja ellezezni, de ő a maga részéről a külállamokra való tekintettel nem tartja most eszélyesnek a dolgot, a mikor a külföld hangulatáról teljességgel tájékozatlanok, mert Teleki Lászlótól hónapok óta nem érkezett hir. A radikális párt, értesülve Kossuth nézetéről, elállott a köztársasági államformára vonatkozó inditványtól. Szemere Bertalan min. elnök székfoglaló beszédében mindamellett határozott köztársasági szellemben szólott, a mi nagy meglepetést keltett. Általánosan azt beszélték akkor, hogy Szemere miniszterelnöknek republikánus programmbeszéde minisztertársainak s a kormányzónak előleges tudta nélkül történt. Erről az emigráczió alatt Irányi Dániel többször beszélgetett Vukovich Sebővel, a volt igazságügyminiszterrel, a ki határozottan kijelentette, hogy ez nem áll, mert minisztertanácsban állapitották meg Szemere miniszterelnök republikánus nyilatkozatát.

* **Az utadó beszállitása.** A kereskedelmi miniszter egyetértőleg a belügyi és pénzügyi miniszterekkel, az utadónak beszállitása tárgyában a következő rendeletet intézte a megyei törvényhatóságokhoz: A megyei székhelyeken levő adóhivatalokhoz tartozó községek a beszedett utadót havonként azon napon kötelesek a törvényhatóság pénztárába beszállitani, mely nap az állami adók beszolgáltatására az adóhivatal által rendszeresitve van. Azon községek, melyeknek a megyei székhelytől távol fekvése ezt indokolttá teszi, az utadó összegeket posta utján, — a postai összeköttetéssel nem biró községek a legközelebbi postahivatal utján — küldjék be, minden ily küldeményre általában kiterjesztetvén a portomentesség. Minthogy azonban az utadó egyénenkénti kezelése a községnél s az egész megyére vonatkozó kezelése pedig a törvényhatóság főpénztári s főszámvevői hivatalában történik s az előfordulható eltérések tisztázása levelezés utján nehézkes, a községek e részben megbizott közegeinek minden év január hava folyamán a törvényhatóság főpénztári hivatalában személyesen meg kell jelenniök a végből, hogy az előző évi számadások közt netalán fenforgó eltérések rendezhetők legyenek.

Az italmérési adó bérbeadása tárgyában a pénzügyminiszterium ujabban körrendeletben hivta fel a pénzügyigazgatóságokat, hogy annak biztositására különösen törekedjenek. A kizárólagos italmérési jogosultság bérletének felmondására, a mi e hó utolsó napjáig tehető meg, csak akkor reflektáljanak, ha olyan ajánlatot nyujtanak be, mely az előbbi biztositásnál kedvezőbb hasznositást igér. Az ilyen ujabb biztositásoknál azonban legfőképp arra törekedjenek, hogy pusztán az italmérési adószedés jogát adják bérbe.

* **Az uj vasuti idő.** Mint már irtuk, f. évi október hótól az egész monarchiában egységes vasuti idő lép életbe az eddigi budapesti és prágai idő helyett. E szerint ha a vasuti óra 11 órát fog mutatni, a tényleges helyi idő lesz:

Aradon	12 óra	25	percz
Brassóban	13 »	43	»
Budapesten	12 »	16	»
Debreczenben	12 »	26	»
Eszéken	12 »	15	»
Fiumében	11 »	58	»
Kassán	12 »	25	»
Kolozsváron	12 »	34	»
Nagyváradon	12 »	27	»
Pécsett	12 »	13	»
Pozsonyban	12 »	08	»
Sopronban	12 »	06	»
Szegeden	12 »	20	»
Temesvárott	12 »	25	»
Zágrábban	12 »	04	»

* **Áthelyezés.** Görgényi Jenő r. kath. káplánt áthelyezték az endrődi plébániához.

* **Ifjusági élet.** A »joghallgatók segély egylete« folyó hó 23 án tartotta alakuló közgyülését dr. Karsa István felügyelő tanár elnöklete alatt. — Megválasztattak (mind egyhangulag): elnökké: Ujfalussy Dezső 4 jh; főjegyzővé: Harcsár Géza 4 jh; aljegyzővé: Serly Sándor 3 jh; pénztárnokká: Szücs Géza 2 jh; ellenőrré: Kovács J. 3 jh; könyvtárnokká: Bacsó Dezső 4 jh; választmányi tagokká: Puky Endre, Pokoly Lajos 4 jhk; Tóby Elek, Eszenyi S. 3. jhk; Mikecz Péter, Kálmánczhey Gy. 2 jhk; Kun Béla, Jeney Sándor 1 jhk.

* **Kinevezés.** Hilián Jenő debreczeni kir. itélőtáblai segéd-fogalmazó albiróvá neveztetett ki a tasnádi kir. járásbirósághoz.

* **Nyugalmazás.** Mészáros József kir. törvényszéki birót saját kérelmére f. évi október hó elsejével nyugalmazzák. Vele a régi jó birók egyik érdemekben gazdag typikus alakja tér a jól megérdemelt nyugalomba, a ki ha egyik-másik esetben nem tudta is magát bele találni a változott viszonyokba, egyéniségének szeretetreméltó vonásaival sok neheztelést ki tudott engesztelni. Lelkünkből kivánjuk neki, hogy hosszu munkában eltöltött életének pihenésre szánt részét még sokáig élvezhesse.

* **Kártyavető czigányasszonyok.** A rendőrkapitányság figyelmét felhivjuk arra a körülményre, hogy különösen a külvárokban ez idő szerint ugyancsak sok baj van a kártyavető czigányasszonyokkal. Lapunk egy barátja beszéli, hogy lakásán a tegnapi nap folyamán több mint 10 csavargó czigányasszony fordult meg, kik kártyavetéssel s egyéb babonával igyekeznek a külvárosok jámbor népét kizsarolni. S e tekintetben annyira viszik a vakmerőséget, hogy még a szobákba is betolakodnak s ajánlkoznak kártyavetésre. — Ezektől a közbiztonságra veszedelmes csavargóktól jó lesz a várost megtisztitani.

* **A szenvedő alak.** Sélley Sándor, a szegedi kir. itélőtábla elnöke, a következő köriratot bocsátotta ki a szegedi itélőtáblához tartozó összes biróságokhoz: A »szegedi kir. itélőtábla területén való kir. biróságok. a határozatok rendelő részeiben majd cselekvő (itéli, felmenti), majd szenvedő (itéltetik, helybenhagyatik) alakot használnak. Nem bocsátkozom annak birálatába, hogy melyik helyesebb, de kétségtelen, hogy az egyöntetüségbe ütközik az, hogy az alsóbb foku biróságok eltérő alakban rendelkeznek és annál is inkább, mert az ország legfőbb biróságaa: a m. kir. Curia következetesen csaknem kivétel nélkül a szenvedő alakot használja. Minthogy pedig más kötelező utasitás nem létében a legfelsőbb biróság gyakorlata az alakszerüség tekintetében is irányadó, az egyöntetüség szempontjából czélszerünek tartanám, ha a szegedi kir. itélőtábla területén levő valamennyi biróságok határozataiknak (itéletek és végzések) rendelkezéseit szenvedő alakban fejeznék ki.«

* **A m. kir. államvasutak igazgatósága** tekintettel a mostani erős forgalom- és az ebből következő kocsihiányra, a kocsiknak a felek által eszközlendő és a »Dijszabás I. rész« B. fejezetének e) pontjában 12 nappali órára megszabott be- és kirakását, f. év szeptember hó 25-től visszavonásig 6 nappali órára szállitotta le. Debreczen, 1891. szeptember hó 24. Az üzletvezetőség.

* **Debreczeni csendélet.** Vasárnap délután 5 óra. Általános munkaszünet. A hatvan-utcza végén 8 betyár-gyerek, — h.-böszörményi suhanczok — erősen felborozva ordit, gajdol, botokkal hadonáz. A sarkon két rendőr pipál és egykedvüen nézi a duhajkodást.

— Miért nem szólitják meg azokat a részeg disznókat, hogy ne csináljanak ilyen zene-bonát?

— Tehetik. Vasárnapi munkaszünet van. Csak nekik is lehet egy kis vasárnapjok.

* **Uj vadásztársaság.** Székhelyhid község intelligentiája mindent elkövet a társas élet élénkitésére. Ujabban vadásztársaság alakitását határozták el. A mozgalom élén Kovásznagyváradi vadásztársaság alapszabályait mintául.

* **A Debreczen-hajdumegyei-kör** f. évi október hó 5-én este ½ 8 órakor tartja alakuló közgyülését a Petanovits-féle budapesti vendéglő külön helyiségében.

* **Közgyülés.** A debreczeni ev. ref. egyház tanácstermében e hó 27-én d. e. 10 ó. közgyülés tartatik. Tárgyak: a határozatképes szám hiánya miatt meg nem tarthatott mult vasárnapi közgyülés tárgysorozatában foglaltak szerint. Ez a közgyülés az egyházi törvények 31 §-a értelmében a megjelenendő tagok számára való tekintet nélkül határozatképes lesz ugyan, de azért óhajtandó, hogy minél többen jelenjenek meg.

* **Levelezés az északamerikai osztrák magyar ügynökségekkel.** A belügyminiszter körrendeletben értesiti a közönséget arról, hogy az észak-amerikai egyesült államokban székelő osztrák-magyar ügynökségek a hozzájok intézet megkereséseket csak a költségek megtéritésének előzetes biztositása mellett fogják figyelembe venni.

* **Hol szabad a pálinkát mérni vasárnap?** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter rendeletileg tudatta, hogy oly vendéglők, fogadók és korcsmák, melyek bor és sör kimérésére jogositva vannak, szeszt és pálinkát vasárnapokon is elárusithatnak.

* **A Hortobágyról.** Kovács János debreczeni festőmüvész nagyszabásu festményen dolgozik, mely a Hortobágyot tárgyazza. A müvész e képet a bpesti téli kiállitásra fogja felküldeni.

* **Dr. Tüdős János** ügyvédi irodáját a Piacz-utcza 5-ik sz. alatti Tisza-házba (I. udvar I. emelet) helyezte át.

* **Sétahangverseny.** A 39-ik gyalogezred zenekara holnap d. u. 4 órakor a »Margit-fürdő helyiségében sétahangversenyt rendez, melynek müsora a következő: 1. Induló 2. Nyitány »Turandot«-ból, Waldteufeltől. 4, Barcaroll »Lalla Roukh«-ból, Dávidtól. 5. Részlet a »Paraszt-becsület« operából. 6. Klarinétária, Bergsontól. 7. »Lola Beeth«, gavotte Falltól. 8. »Jönnek a huszárok!« Eilenbergtől. 9. »Babatündér«, ballet Bayertől. 10. A 39-esek indulója, Czapektől.

* **Szabó Lajos** fiai czégnél a napi pénztárhoz egy, az irásban és szamolásban jártas nő, továbbá, egy, IV. gymnáziumot végzett ifju mint tanuló alkalmazást nyerhetnek.

Wilt Mária öngyilkossága. Bécs, szept. 24. Wilt Mária kamaraénekesnő ma délután 4 órakor a Vollzeilen levő Zwettludvar 4-ik emeletéről leugrott az udvarra és szörnyet halt.

A nevezett ház kapusa azt beszéli, hogy Wilt Mária fél négykor kocsizott a ház elé, s egy óra hosszat időzött ott, mialatt fel és alá járt, igen élénk beszélgetést folytatva egy fiatal emberrel. Fél öt órakor gyors léptekkel felsietett a negyedik emeletre s onnét a mélységbe vetette magát. Találtak nála 1200 forint készpénzt és rengeteg értékü ékszert, minthogy tetőtől talpig tele volt rakva gyémántokkal, rajta volt minden ékszere.

Wilt udv. operaénekesnő Hakingban lakott a hol dr. Holländer sanatoriumában mint járó beteget kezelték. Azt hiszik, hogy hangjának elvesztése feletti kétségbeesés okozta elméjének megzavarodását.

*

Wilt Mária. cs. és kir. kamaraénekesnő egyike volt a jelenkor leghiresebb és legkiválóbb énekesnőinek. Bécsi polgárasszony, egy épitésznek a felesége s már közel járt a 40-ik évéhez, a mikor hangját egy szinigazgató fölfedezte. De azért a müvészeti pályán bámulatosan gyors karriert csinált. Alig egy-két évi tanulás után 1865-ben Gráczban mint Donna Anna lépett a szinpadra s nagy tetszést keltett.

A következő évben a londoni Conventgarden-szinházban énekelt s 1857-ben visszatért Bécsbe, hol csekély megszakitással majdnem két évtizeden át müködött s legnagyobb támasza, — és csillaga volt a bécsi udvari operának. Több izben hosszabb ideig vendégszerepelt Budapesten is ugy a nemzeti szinházban mint az utolsó években a m. kir. operában. — Rendkivüli terjedelmü szoprán-hangja volt. E mellett kitünő iskolázottsága és finom zenei érzéke.

Daczára, hogy roppant testi terjedelme miatt alig tudott mozogni a szinpadon, bámulatos énekmüvészetével, ragyogó koloraturájával elragadta a közönséget.

Az utóbbi években hangja sokat vesztett üdeségéből s 1889-ben vissza is vonult a szinpadtól. A budapesti közönségtől Szilágyi Erzsébet szerepében bucsuzott el, a mikor az opera zajos tüntetések szinhelye volt. De visszavonulása után is énekelt egyszer-egyszer a templomban és hangversenyeken.

Wilt Mária, a kit közönségesen »Wilt mamá«-nak szólitottak, igen fukar volt s óriási fizetését mind félrerakta. Énekesnői pályája alatt egy pár százezer forintnyi vagyont szerzett, de az utóbbi időben fejedelmi alapitványokat is tett. Tavaly óta erős idegbaj gyötörte, mely a rendkivül erős szervezetü asszonyon mindinkább erőt vett. Utoljára az elmezavar tünetei is fölléptek nála. Egyik elmegyógyintézetből a másikba vándorolt, mig végre boldogtalan életének önmaga véget vetett 61 éves korában.

Herbert Pista.

(Tallózás.)

Néhai gróf Dégenfeld Imre és Tisza Kálmán a pátens-gyülés idejében oly nagy népszerüséget szereztek a Dégenfeld és Tisza neveknek, hogy e népszerüséget még az ujabbkori Tisza Kálmán, gf. Dégenfeld József és Tisza Pista müködése se birta teljesen lerontani.

Ugy vagyunk e nevekkel, mint a szabadságharczból fönnmaradt bankókkal. Pénzértékük ma már nincsen, de kegyelettel tekintünk reájok — a nagy multból átszármazó tradicióért. Innen van, hogy e nevek viselőiről mi ellenzéki protestánsok gyülölettel és szenvedélyességgel nem tudunk szólani, bár nem egyszer rászolgálnak!

*

A tegnapi egyházkerületi közgyülésen is volt olyan jelenet, mely egyátalában nem alkalmas arra, hogy a Tiszák nymbuszát emelje s ha mi az ultramontánizmus szolgálatában állanánk, e jelenet alkalomadtán veszedelmes fegyver lehetne a kezünkben. Igy is foglalkoznunk kell vele, bár nem szivesen tesszük ezt, de hirlapirói kötelességünk eltilt bennünket attól, hogy agyonhallgassuk, vagy ujabbkori mükifejezéssel élve: eltussoljuk.

*

Kiss Albert, kiről ellenfelei is elismerik azt, hogy a viták folyamán a legszigorubb tárgyilagosságot megőrizte, egyik beszédében fölhozta, hogy a zsinati előmunkálat tanulmányozására nem adatott elég idő s az egész javaslat nagyon gyorsan készült. Beszéde alatt gróf Dégenfeld József gunyosan mosolygott. Ugyanazon gróf Degenfeld József tette ezt, a ki a városi és vármegyei közgyüléseken nagyon ügyel arra, hogy a tárgyalások komolysága megtartassék. Kiss Albert e mosolygásra megjegyezte, hogy nem megmosolyogni való a dolog, sőt komoly aggodalmakra ád okot az, hogy az egyházmegyék véleményét, melyek szintén panaszkodnak a miatt, hogy a javaslat tanulmányozására nem adatott nekik elég idő, itt az egyházkerületi közgyülés többsége egyszerüen leszavazza.

Erre fölpattant Herbert Pista — pardon! Dr. Tisza István — s magára vonatkoztatta a mosolygásra vonatkozó megjegyzést s megmagyarázni igyekezett, hogy ő miért mosolygott Kiss Albert szavain. Kiss Albert válaszára még élesebben felelt s azt állitotta, hogy vele szemben Kiss Albert leczkéztető hangot használt, ezt kikéri magának, ezt a hangot nem türi!

*

»Ezt a hangot nem türöm!« Oly lesujtó fölénynyel mondta e szavakat Tisza István, mint XIV-ik Lajos franczia király azon szavakat: »Az állam én vagyok!«

Tatár János e szavak hatása alatt azt sugta a szomszédjának: Mi lesz ebből a fiuból, ha megnő?!

*

Mi lesz belőle? Hát lehet belőle főispán, sőt belügyminiszter is, — de vezérlő államférfi: az nem lesz belőle soha. Hiányzik ehez azon alap, melylyel az apja birt: a népszerüség. Ő ezt megveti, pedig tudhatná, hogy az apja hatalmának ez volt a kiinduló pontja.

*

Midőn Tisza Kálmán a nemzet élére állott, már akkor fényes mult volt a háta megett. Az abszolutizmus czitadelláit a protestantizmus sánczaiból lövöldözte Tisza Kálmán s ez szerezte meg neki a népszerüséget, a népszerüség pedig a hatalmat.

De mit tett eddig Tisza István? Hol vannak az ő nagy tettei fölgyezve? Hol szerezte ő azon jogot, hogy máris vezérszerepet akar játszani?!

Vagy azt hiszi: elég jog erre az, hogy ő a Tisza Kálmán fia?!

*

Kétségtelen, hogy Tisza István jól választotta meg az apját. Az ő védszárnyai alatt könnyebb volt haladnia, mint más közönséges ember fiának. De bár — a biblia és természettan kérlelhetetlen törvénye szerint — az apák vétkét megbünhödik a fiak: ebből még nem következik az, hogy az apák hajdani érdemeit a fiaknak is érdemül tudjuk be!

*

A professzori hangon tartott leczkéztetést nem türi Tisza István. (Hallottad ezt, óh Géresi Kálmán?!) Már pedig tanulni lehet, szabad, sőt kell mindenkinek. A bölcs is holtig tanul: hát akkor a fiatal ember miért ne tanulhatna?!

— Mi például szivesen tanulnánk Tisza Istvántól is, ha lehetne tőle valamit tanulni!

*

Örömmel látjuk, ha a befolyásos protestáns világi férfiak támogatják a protestántizmus ügyét. De arra a támogatásra, melyben mostanában Tiszáék részesitik a protestantizmust, csak azt mondhatjuk:

— Adtál uram esőt, de nincs köszönet benne!

Sarló.

TÖRVÉNYSZÉK

A goszpicsi zászlósértés. A goszpicsi zászlósértésért 13 ember bünhödött: hét kereskedő, egy gyógyszerész, két pap és három iparos, 2—14 napi fogságra és pénzbüntetésre át nem változtatható fogságra ilélték őket. Az elitéltek egy része a dalmaták zágrábi utazása alkalmával rendezett tüntetésekben is résztvett s most ezért is bünhödik.

A battonyai lázadás. A battonyai lázzadás végtárgyalását csütörtökön befejezték. Kövessy ügyész vádbeszédében a szocziáldemokráczia hazánkban való terjedésének veszélyességét fejtegette. Harminczegy vádlottnak hatóság elleni erőszak büntettében való elmarasztalását s tizenegynek fölmentését inditványozta.

Közgazdaság.

Géppel, vagy kézzel szórjuk-e el a mütrágyát? A mütrágya használata nálunk sokkal kevésbbé van elterjedve, mint a hogy a belőle folyó tiszta jövedelem alkalmazását ajánlatossá teszi. De ha valaki mégis megpróbálja hatásukat, a vetőgéppel együtt akarja elvetni, mert meg van róla győződve, hogy a mütrágyát jobban ki fogja használni. Ilyenkor természetesen az ezen a téren még eléggé fölületesen gondolkozó gazda nem gondolja meg, hogy a mütrágya a fiatal csirának növekedését megakasztja, sőt száraz időjárás mellett meg is ölheti. Különben, hogy e tekintetben teljesen tisztán lássunk, ide igtatjuk a karlshofi kisérletek eredményét, mely szerint a czukkorrépatermés kitesz átlagban: trágyázatlan talajban 360 mmázsát, kézzel elszórt mütrágyában 411 mmázsát, sorba vetett mütrágyában 406 mmázsát. Ezen adatok a tisztitott gyökök 1 hektárra vonatkozó átlagos termésére vonatkoznak. Hektáronként ugy a kézzel egyenletesen, valamint a vetőgéppel a sorban elszórt mütrágya 240 klg 18 százalékos szuperfoszfátból és 360 klg. chalisalétromból állott. A kisérlet világosan bizonyit a mellett az állitásunk mellett, hogy ugyanabba a sorba a magot elvetni, a hol a mütrágyát elszórtuk, nem tanácsos és hogy a mütrágya csakis kézzel, vagy mütrágya szóró géppel — de nem sorbavetővel — hintendő el.

Budapesti gabonatőzsde. Szeptemb. 25-én. Buza tavaszra 10·70 pénz 10·72, őszre 10·38 pénz, 10.40 áru. — Tengeri 1892 máj.—jun. 5·69 pénz, 5·71 áru. Zab tavaszra 6·20 pénz, 6·23 áru, őszre 5·94 pénz, 5·96 áru. — Káposztarepcze aug.—szept. 14.25 pénz, 14.40 áru.

Kőbányai sertésüzlet

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 24.

a) Hizott sertés árak: I. Magyar első rendü: 1) Öreg nehéz (páronkint 300—400 klgron felüli sulyban) —,——.—. 2 Öreg közép (páronként 300—400 klgsulyban) —.— .— 3. Fiatal nehéz (páronkint 320 klgron felüli sulyban) 47.—47·50— 4. Fiatal közép (páronkint 251—320 klgr, sulyban 48.—48.50— 5. Fiatal könnyü (páronkint 250 klgmig terjedő sulyban) 50.—51.— II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) —.——,— 7. Közép (páronkint 220—280 kilgr, sulyban) —.——.— 8. Könnyü (páronként 220 klgrig terjedő sulyban) 49.——50.—. III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronkint 260 klgron felüli sulyban, 46.50—47.— 10. Közép (páronkint 220—260 klgr. sulyban) 46.50—47.— 11. Könnyü (páronkint 220 klgmig terjedő sulyban) 48.—48.50— Sertés létszám: szept. 24 napján volt készlet 139,965 darab. A hizott sertés üzletirányzata: változatlan. — Hizlalni való sertés —.— —.—, malacz (4—11 hónapos korban) felhajtatott 1933 drb.

Az idei dohánytermés. Az idei dohánytermés eredményéről — az ország minden részéből vett tudósitások alapján — most már teljes biztosággal elmondhatjuk, hogy olyan termésnek nézünk elé, minőre valóban a legjobb remény mellett sem számithattunk; ugy annyira, hogy egyes helyeken például a kapadohány 20 métermázsát fog adni, holdánkint. Az ez évi dohánytermés, amelyet egészben a kincstár fog átvenni, az egy millió métermázsát megközeliti; — természetesen az nem baj, még ha sokkal több lenne is csak a minőség legyen jó, mert, ha a minőség olyan lesz, mint a minőt a rendkivül kedvező időjárás mellett, méltán el lehet várni, akkor a dohányjövedék azon kellemes helyzetbe jön, hogy nagy dohányfölöslegéből, a külföldre könnyedén és tisztességes áron tuladhat. Tehát a termelők fő és egyedüli igyekezete, még folyvást a minőség javitására irányuljon

NYILT-TÉR.*)

Nyilatkozat.

Alólirottak ezennel kijelentjük, hogy a Turai Frigyes és Lichtblau Albert urak közt felmerült becsületbeli ügy előttünk a mai napon lovagias befejezést nyert.

Debreczen, 1891. szept. 24.

Benedek János Lédig Dezső, mint Turai Frigyes ur megbizottai.

Debreczeny János Lux Nándor, mint Lichtbau Albert ur megbizottai.

* * *

Tek. **Mayer Ferencz** urnak, a »Duna« biztositó társaság főügynöke Debreczenben, Nagy-Hatvan-utcza 1092. sz.

Hálás köszönetemet és **teljes megelégedésemet** nyilvánitom ez uton is azon méltányos eljárás felett, melyet az Ön által képviselt »Duna« biztositó társaság az »Ebesen« történt **nagy tüzkáromnak azonnali igazságos és becsületes felbecslése** alkalmával velem szemben **tanusitott;** és daczára **teljes elutasitási jogosultságának**, megállapitott káromat mégis **minden levonás nélkül kifizette**, miért is nevezett szolid és megbizható társaságot a nagyérdemü biztositó közönségnek legjobban ajánlom.

Horváth György.

* E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a

Szerk.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**
Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő, és **Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs.

Kiadó bormérő helyiség.

Füvészkert-sarkán a **Lisztes János** bormérő helyisége uj évtől kezdve kiadó. — Értekezhetni ugyanott a bentlakó tulajdonossal. 3—3

Haszonbérbe adó.

Fancsikán **10 régi boglyás kaszálló, épületekkel ellátva,** 3 esetleg 6 évre haszonbérbe adó. Értesitést ad **Sajó György** ügyvéd, Piacz-utcza 1824. 427 2—2

NÖI DIVAT TEREM.

Kunz József és Társa

czégnél

DEBRECZEN,

Van szerencsénk a n. é. hölgy közönség becses tudomására hozni, hogy a jelen

őszi és téli

évadra a

legujabb divatkelmék

dus választékban raktárra érkeztek,

melyekből kivánatra saját ujonnan berendezett divatterünkben

női öltözékeket

minden igényeknek megfelelően szakképzett erők által izlésteljesen és jutányosan állittatunk elő.

Vászon, kész fehérnemű és szőnyeg

413 **nagy raktárunk** 8

Menyasszonyi kelengyék

kiállitásához teljes választékot nyujt.

Eladó házak.

A nagy-hatvan-utczai 1564. sz. ház két nyilas, — továbbá kis-szappanos-utczai 552. népsorszámu ház, egy nyilas házutáni szántóföldjével együtt, a legelőnyösebb feltételek mellett, különösen pedig az utóbbi rendkivüli olcsó áron, szabad kézből eladó.

Értekezhetni **Dr. Biró Károly** ügyvédnél (Czegléd-utcza 19. sz. a.)

Ad. 15,813. P.
1891.

Árverési hirdetmény.

A »Tisza« biztositó társaság csődtömegének mintegy 514,000 és 14,000 forint névértékü, itt a központban kezelt összes követelései, a csődhitelezők közgyülésének $^{3}/_{891}$, választmányának $^{16}/_{891}$ szám alatt kelt határozatához képest folyó évi október 7-én, délután 3 órakor, a helybeli királyi törvényszék pertára előtti tárgyaló teremben, alólirott birósági kiküldött közbejöttével tartandó árverésen a legtöbbet igérőnek azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adatni.

A követelések jegyzékei s az árverési feltételek piacz-utczán 1824. szám alatt az emeleten levő irodában tömeggondnoknál addig is megtekinthetők.

Debreczen 1891. szeptember 23.

314 1—1 **Török Péter,** birói kiküldött.

KIADÓ vagy ELADÓ

bőrmérő helyiség.

Egy jó menetelü bormérő helyiség november 1-től kiadó. Értekezhetni Morgó-utcza 644. sz. a. a tulajdonossal, Nagy Jánossal.

MAJOLIKA KÁLYHÁK,

mig a **készlet tart,**

gyári áron alól

adatnak el,

SZENT-KIRÁLYI TIVADAR

mű-ipar árú üzletében.

Régi kályhák javitása elvállaltatik.

407 4.

Az

EXCELLENT

orsó-czérna vételénél

mely minden jobb üzletben kapható, a t. cz. közönség kéretik a valódiságot jelző

oroszlán védjegyre

425 4—1 **figyelni.**

A hirneves

Bain Bruel de Rivaire fréres

czégtől szállitok vám- és portómentesen **valódi franczia**

COGNAC-ot

az Osztrák-Magyar-monarchia bármely helyére utánvét mellett; **9 frtért egy 4 literes palaczkkal, avagy 6 frtért 3 drb $^{3}/_{4}$ literes üveggel kosárkába csomagolva.** — Ajánlok továbbá legfinomabb, hamisitatlan

Malaga bort

4 literenként ára 4 frt 90 kr vagy 3 üveggel kosárban 3 frt 75 kr.

R. MAITI CAPODISTRIA.

3.?2 10—9

Eladó kolompér.

A gazdasági tanintézetnél **kitünő kolompér** kapható; házhoz szállitva métermázsája 2 frt. Mustra megtekinthető és megrendelés szóval, vagy levélben tehető

az igazgatóságnál.

Naponként érkeznek raktárra

szebbnél-szebb **ujdonságok** a közelgő őszi idényre u. m.:

DIVATOS NŐI RUHASZÖVETEK

keskeny zsinór- és tolldiszek

fekete divatkelmék

SZINES SELYMEK

mosó velezek,

Téli Himalaya kendők.

Különös szép választékban:

szőnyegek

BUTORSZÖVET, FÜGGÖNYÖK

ágy s asztalteritők

melyeket igen olcsón és szabott árakon ajánlunk a n. é. vevő közönségnek.

SZABÓ LAJOS FIAI

Debreczen, Rózsatér.

401 19

Clayton és Shuttleworth bizományi raktára.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH-féle EREDETI

BAKER ROSTÁT

üszög tisztitóval vagy a nélkül, **vasrámás fonott szitákkal,**

Konkolyozók (Trieur)

konkoly, bükköny, vadzab stb. kiválasztására.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH-féle EREDETI

SORBAVETŐGÉPEK,

u. m. **„Universal-Drill“** és legujabban javitott **„Junior-Drill“**, továbbá **„New-Hungaria-Drill“**

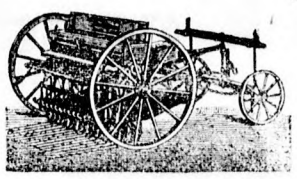

továbbá »Sack« rendszerü egyetemes azélekék, — több rendbeli kétbarázdás ekék, vasboronák és mindennemü gazdasági gépek és felszerelések a legjutányosabb gyári árak mellett és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók

BAUER és TÁRSA

gazdasági géposarnokában

DEBRECZENBEN

Gyár és iroda: N.-Péterfia **871**. sz. (telefon összeköttetés).
Raktár: N.-Péterfia **853**. sz. (helyi vasut megálló.)

Ujonnan berendezett **gazdasági gépgyára** mindennemü gépek és szivattyuk javitását, kazánkovács- és vasesztergályos munkát szakszerüen, gyorsan és jutányosan teljesit. 314 17

Levél- és sürgönycim: Bauer gépgyára Debreczen.

Értesités.

Van szerencsém a t. épitész urakat, valamint a n. é. közönséget értesiteni, hogy üzletemben a legkitünőbb gyártmányu

AGYAG- és MAJOLIKA-KÁLYHÁKAT

bevezettem és egy nagyobb szabásu **felállitott** mintakályha, valamint készlet-raktár fölött rendelkezem.

Tekintve, hogy gyárosom a **legügyesebb** és legmegbizhatóbb hályhaszerelőjét bocsájtotta rendelkezésemre, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy t. vevőim igényeiknek tökéletesen megfelelhetek.

Midőn a t. épitész urakat és a n. é. közönséget

AGYAG-KÁLYHA RAKTÁRAM

megtekintése czéljából tisztelettel meghivom, egyuttal felhivom becses figyelmöket legdusabban felszerelt **vas-kályha raktáramra,** fa, szén és koksz fütésre.

Képes árlapok bérmentve. Tisztelettel

402 90

Tóth Gyula

Debreczen, városház sarkán. előbb TÓTH LAJOS és TÁRSA.

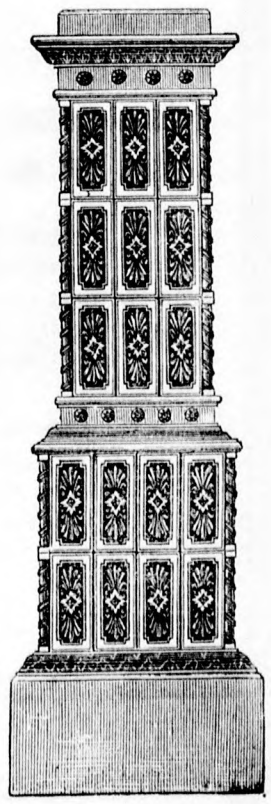

Sürgönyczim: **Gebauer Debreczen. — Telefon.**

Sürgönyileg rendelt áruk a legelső vonattal küldetnek, csupán az ár és nagyság megjelölése szükséges!

Van szerencsém ugy a helybeli, mint a vidéki nagyérdemü közönséget tisztelettel értesiteni, hogy midőn **„Első hazai érczkoporsó-gyáramat“** ismét tetemesen megnagyobbitottam, egyidejüleg

DEBRECZENBEN

a Nagytakarékpénztár régi helyiségeiben, a városháznak czegléd-utcza felől eső részén, egy a mai kornak és igényeknek minden tekintetben megfelelő, első rangu

dísz temetkezési intézetet

rendeztem be; azt folyó évi október hó 1-én már meg is nyitom és elvállalom

temetések rendezését

a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig.

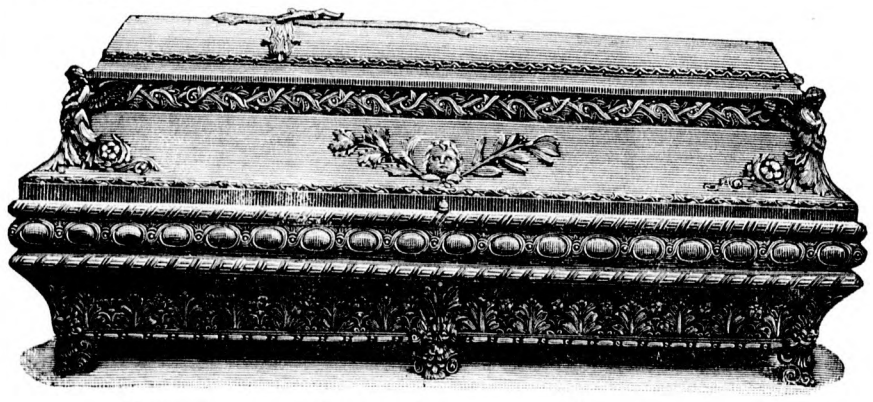

A berendezéshez és különösen temetések rendezéséhez szükséges felszerelvények, ugymint különféle üveges és nyitott diszes halottas kocsik, disz egyenruhák és ravataloknál; valamint számtalan egyébb kellékeknél, sem fáradtságot, sem költséget nem kiméltem, hogy azokat a legpompásabb kivitelben szerezhessem meg és bocsáthassam a t. gyászos felekezet rendelkezésére.

Különösen ajánlom a t. gyászos feleknek szives figyelmébe, hogy saját gyártmányu ércz- és fa-koporsóimat temetkezési intézetemben is **gyári nagyban eladási árakban fogom elárusitani;** miáltal az egyes temetések költségei, tetemesen mérsékelve lesznek; s azonkivül előnyös összeköttetéseimnél fogva, az egyébb hozzá tartozó czikkeket is, a lehető legjutányosabb árakban fogom számithatni.

Diszes halottas kocsijaimat vidékre, kivánatra ki is kölcsönzöm, igen mérsékelt dijjak felszámitása mellett.

Temetkezési intézetem elvállalja továbbá hullák el- és haza-szállitását bárhonnan és bárhová, valamint arravaló engedélyek beszerzését is sat. szintén a legillóbb áron.

Tájékozásul van szerencsém saját gyártmányu érczkoporsóim árait következőleg jegyezni:

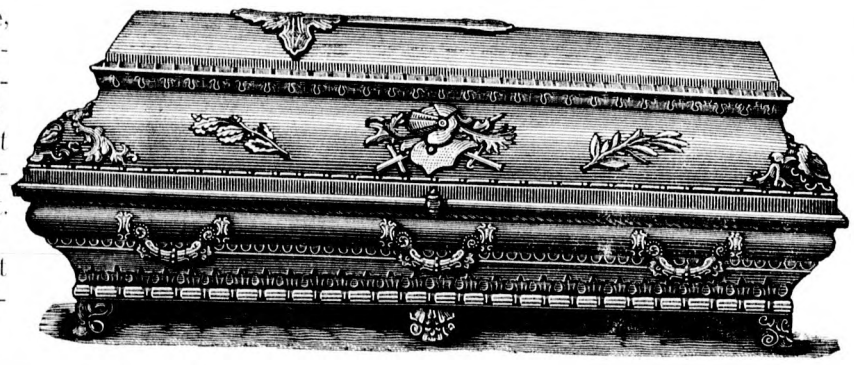

1 diszes gyermek érczkoporsó, ezüst szin arany diszszel . . . . . **6** forinttól feljebb.

1 diszes 200 cm. nagy érczkoporsó, bármely szinben, arany vagy ezüsttel . . . . **26** forinttól feljebb.

Készitem továbbá a legdiszesebb Sarkaphagokat is, különböző árakban.

Érczkoporsógyáram, mely 25 év óta működik, kizárólag e szakmában, s gyártmányai nemcsak az országban, de külföldön is előnyösen ösmeretesek, elég biztositék arra, hogy a legkényesebb igényeknek uj vállalatommal is minden irányban meg fogok felelni, amit legfőbb czélomnak ki is tüztem, s igy bizton remélem a nagyérdemü közönség, illetve a t. gyászos feleknek becses bizalmát és pártfogását.

Debreczen, 1891. szeptember hó.

434 4—1

Kiváló tisztelettel

GEBAUER KÁROLY,

az »Első hazai érczkoporsó-gyár« (m. kir. szabadalom)
és a fenti »Temetkezési intézet« tulajdonosa.

Előleges költségvetések temetkezési intézetemben kivánatra legott nyujtatnak!

Nyomatott a »Debreczen« nyomda reszvénytársaságnál, 1891.